

Proč máme volby a proč volí mládež

Ladislav Hejdánek

◆ článek, česky, vznik: nedatováno, nejspíš před volbami 1946

◆ article, Czech, origin: nedatováno, nejspíš před volbami 1946

[Poznámky k demokracii] [1946]

Proč máme volby a proč volí mládež? To bude vlastně odpověď na otázku: jak má lid vládnout. Má-li totiž lid rozhodovat, pak je nutno se ho tázat. Bylo by příliš těžkopádné v každé malé věci dát hlasovat přímo celému národu. Proto má lid své zástupce v parlamentě. O zásadních otázkách však rozhoduje lid přímo – jak ani jinak není v demokracii možno.

Že nyní můžeme volit i my, mladí, to považuji za velmi reálně odůvodněné. Nynější doba a hlavně dnešní mládež nesnáší vzdychavé řeči o krásném a bezstarostném mládí. Jednou žijeme, a pak žijeme vážně. A starat se o věci veřejné, to se již od nepaměti považovalo za čestný a vážný úkol. Myslím, že stranám vůbec nejde o nějaké „nahecování“ mládeže k sobě, neboť by to s takovou stranou velmi smutně dopadlo. Naše mládež má výtečnou paměť na šest let německého agitátorství a dívá se nyní velmi kriticky. – Myslím, že hlavní význam snížení věkové hranice při volbách je pedagogický.

3. Mám-li říci něco o svém soukromém životě v prvním roce naší osvobozené republiky, pak to chápu ne jako životopis, nýbrž jako kritiku. A tu musím říci, že to působí skutečně ohromným dojmem zvláště na nás mladé, když můžeme přihlížet té ohromné stavbě našeho státu. I takové maličkosti dovedou člověka nadchnout k nevypovězení. Tak např. Když jsem na ulici po prvé potkal docela malý oddíl vojáků s hudbou. Vždyť člověk neslyšel celých šest let nic než to pištění a neviděl nic než to protivné házení nohama! Jak hned člověk radostně pracuje, nemusí-li dumat, bude-li to vůbec ještě někdy potřebovat, když vidí: vždyť práce na mne všude čeká!

Ale jedno se mi nelíbí na našich veřejných činitelích: mluví mnoho, prázdňě a frázovitě (jak nám vytýkají ve škole!), ale vždy jen obecné nebo samozřejmé věci, a při tom se nezmíní o těch nejzávažnějších. To my, mladí, neseme nejtíže. Nemusí se pak nikdo divit, že mládež jde za těmi, kdo toho řeknou nejvíce. Pravda, je nutno si vybírat, ale z frází si nevybereš vůbec nic.

4. Zda se lze obejít bez politiky? Řádnému občanu jistě ne. Politika, to znamená zájem a činnost ve veřejném životě. A každému přece záleží na tom, aby ten náš stát byl co nejlepší. Každý se přičiní o politickou výstavbu nejlépe tím, že se zařadí do některé strany. Ovšem, strany toho nesmějí využívat. Dejme pozor, aby si ten lid, v jehož jménu každá strana mluví, nemusel vybírat mezi čtyřmi zly to nejmenší.

5. Je to nutno říci, takto: republika bude taková, jak je a bude její dnešní mládež. Podívejme se na to zblízka: je tomu několik dní, co nastala krise v SČM. Mluvil jsem o tom se svými přáteli, a všichni jsme zajedno v tom, že krise přijít musela. Náš svaz měl a má mnoho krásných programů a programečků, ale chybí mu jednotící myšlenka. Za tu se ovšem stále prohlašuje jednota mládeže. Ale ta nás sama nespasí. Jednak je nedemokratická, chce-li ji někdo vynucovat; za druhé se dobře pamatujeme na hesla: „Ein Volk, ein Führer“. Opakuji: jednota nás nespasí – ani v mládeži, ani v celém národě.

Nám chybí program, řekl bych slovy Masarykovými „sub specie aethernitatis“, program dějinný, věčný. Nikdo o takovém programu dnes nemluví, ačkoliv o denních a náhodných úkolech je řeč plno. Bez takového programu budoucnosti musela nastat v SČM krise; a je to zároveň varování: bez takového programu musila by přijít i krise národní a celostátní! A to bych chtěl říci všem a zvláště mládeži: hleďte takový program do budoucnosti, aniž byste ovšem zapomínali na úkoly dneška, a hleďte je nikoliv v heslech nebo poučkách, ale v sobě, v svých přátelích a v osobnostech našich dějin!